

ס'איז קיינמאל נישט געשען צוליב דינע פעולות

צומאל טוט דער מענטש שווערע השתדלות צו באקומען עפעס פון אנדערע, און ער טראכט צו זיך: "איך האב געטון אַ פעולה, איך האב אים געשטופט, איך האב אים דערמאנט, און זעסטו? ס'האט מצליח געווען! יענער געדענקט נישט וואָס מ'רעדט צו אים, האָב איך אים געדאַרפט דערמאָנען יעדע שעה נאָכאַמאָל, איך האָב אים דערמאָנט אַזויפיל מאל ביז ער האָט עס ענדליך געטון ב"ה. שטעל זיך פאר אַז איך דערמאָן אים נישט? נאָך אַ נס אַז איך האָב אים דערמאָנט הונדערט מאל... דאָס איז דער וועג מיט אים. ווען נישט וואָס איך דערמאָן אים אַזויפיל מאל, וואָלט איך עס נישט באַקומען..."

אויב מ'וועט זיך גוט מתבונן זיין, וועט מען זען אַז אַזויפיל מאל איז עס פונקט פאַרקערט. שוין נאָכ'ן דערמאָנען הונדערט מאל האָט יענער למעשה פאַרגעסן. און אפילו אויב יענער האָט געדענקט, אָבער ער האָט נישט געקענט טרעפן דעם שליסל, אָדער האָט ער געמוזט לויפן ערגעץ אנדערש... זיי זיך מתבונן אַז ער וועט נאָך זיין אַלע פעולות פון השתדלות גאַרנישט געהאַלפן. דורכדעם וועסטו פאַרשטיין, אַז אפילו אין די פעלער ווען ס'האָט יאָ געהאַלפן, איז עס נישט געשען צוליב דינע דערמאָנונגען. די זאך וואָלט ס'ייוו אָנגעקומען צו דיר אויף אַ גרינגערן אופן. נאר צוליב דעם וואָס דו האסט עס געטון אויף אַן אופן פון טרחא, איז עס טאַקע געקומען אויף דעם סאָרט מהלך. דער מענטש האָט אַ בחירה אויף וועלכן אופן די שפע זאָל קומען צו אים. אויב דו וואָלט אויסגעקליבן דאָס צו באַקומען מיידו הרחבה והמלאה, וואָלטו עס באַקומען אַסאך גרינגער.

אָבער אויב איז מען אויף אַ קלענערע מדרגה פון בטחון, מ'איז אַינגערעדט אַז מ'דאַרף טון שטאַרקע השתדלות, דעמאָלט וועט די שפע טאַקע נישט קומען אויף אַ גרינגערן אופן. מען וועט זיך דאַרפן מער אָנשטרענגען און אַרבעטן שווערער צו באַקומען די פרנסה.

דאָס געלט וועט זיכער קומען, די שאלה איז נאָר: דורך וועמען?

רבי שלמה'קע זוועהילער זי"ע האט באמת געשפּירט אַז "דאָס געלט קומט נישט פון קיינעם, ס'איז באמת נאר דער אויבערשטער. נו, פאַרוואָס דאַרף איך גיין בעטן געלט פון מיין טאַטע? מה לי הכא מה לי התם? ס'איז דאך אַזויפיל זיסער און געשמאַקער אַז ס'זאָל קומען גלייך פונעם אויבערשטן אַן קיין טרחא."

אָבער ווען ער האָט געזען אַז די רביצין איז נאָכנישט אויף דער מדרגה, האָט ער געטראַכט אַז ער טאָר איר נישט צוריקהאַלטן, אָבער ער אַליין האָט קלאָר געוואוסט אַז דאָס געלט וועט קומען, צי דורך דעם וועג אָדער דורך אַן אנדערן וועג, און צוויי מאל וועט עס זיכער נישט קומען.

דאָס איז אַלעמאַל די בחירה פונעם מענטש, צי ער וויל באַקומען זיין שפע אויף אַ אופן וואָס ס'איז דאָ אַביסל מער בושא און טרחא, אָדער ער וויל עס נעמען גרינגערהייט און די אַרומיגע שוועריגקייטן. אָבער ס'איז זיכער אַז ס'וועט אָנקומען בכל אופן! דער אויבערשטער וועט זיך זיכער מפרנס זיין! ס'איז נישט פשט אַז אויב דער מענטש וועט עס נישט נעמען אויף דעם אופן פון טרחא, וועט עס נישט קומען. חס ושלום! אוודאי וועט עס קומען. ס'וועט נאר קומען אויף אַסאך אַ בעסערן אופן.

טרחא. צוליב דעם וואָס דו האסט אויסגעקליבן צו נעמען פון מיין פאַטער, האָט דער גביר מחליט געווען אַז ער וועט צוריקלייגן די מטבע אין קעשענע...

וועלכער סאָרט שליח? דאָס איז געוואָנדן אין אונז

אין דער מעשה ליגט די תשובה אויף דער אויבנדרמאָנטער שאלה. דאָס איז נישט נאר אַ מעשה פון רבי שלמה'קע זוועהילער, נאר ביי יעדן איינציגסטן איד אַרבעט עס אויף אַזאָ סאָרט אופן.

דער רבש"ע שיקט שפע דורך שליחים. אַסאך מענטשן באַקומען זייער שפע דורכדעם וואָס מ'האַלט זיי אויס, אַנדערע באַקומען דאָס געלט דורך הלואות, און אַנדערע באַקומען עס דורך אַ מהלך אַז זיי אַרבעטן פאר פרנסה און דער בעל הבית גיט זיי אַ וועכנטליכן געהאַלט. עס זענען דאָ אַלע ערליי שליחים וויאָזוי דער אויבערשטער שיקט שפע. אפילו אויב רבי שלמה'קע וואָלט באַקומען די מטבע פונעם גביר, וואָלט עס אויך געקומען דורך אַ שליח. ס'האָט זיך נישט געעפנט אַ פענסטערל פון הימל פון וואו די מטבע איז אַראָפּגעפאַלן. נאר ס'איז געווען אַ שליח וואָס האָט געברענגט דאָס געלט.

דער אויבערשטער האָט אַסאך שליחים. הרבה שלוחים למקום. דער חילוק איז נאָר, אַז אויב מ'האָט דעם ריכטיגן בטחון, דעמאָלט קען די שפע קומען דורך אַזאָ סאָרט שליח וואָס ס'איז זייער קלאָר און קענטיג אַז דער אויבערשטער האָט עס געשיקט 'מידו הרחבה והמלאה'. מען באַקומט די שפע אויף אַן אופן וואָס מ'דאַרף זיך נישט אָנשטרענגען. מ'דאַרף נישט דורכגיין קיין בושות, נאר ס'קומט גלייך אויפ'ן טיש.

ב

ברכת ה' היא תעשיר, ולא יוסיף עצב עמה; אויב מ'דאַרף אַרבעטן שווער איז עס דער אומריכטיגער אַדרעס...

דערפאַר גיט ער אים צוערשט אַרבעט צו טון, כדי אַז מ'זאָל שפּירן ווי מ'האָב אַליין פאַרדינט דאָס עסן.

מיט זיינע לעצטע כוחות האָט ער טאַקע געהאַקט האַלץ און געאַרבעט שווער, זייענדיג הונגעריג און אויסגעמוטשעט פונעם וועג. ווען ער האָט ענדליך געענדיגט, פרעגט ער דעם בעל הבית: "וואו איז דאָס עסן?"; זאָגט אים יענער: "אַה יעצט קענסטו עסן; גיי אַריין אין דעם דערנעבנדיגן הויז, דאַרט איז אָנגעגרייט עסן וויפיל דו ווילסט".

געאַרבעט שווער אומזיסט...

ווען ער איז אַריינגעגאַנגען אַהין, האָט אים דער אַרטיגער בעל הבית אויפגענומען בסבר פנים יפות און אים ברייטהאַרציג סערווירט, אינאיינעם מיט אַלע אורחים וואָס זענען דאַרט געזיצן. די

אורח וואָס יעדער רעדט אַזוי שיין פון אים, און דאָ הייסט ער אים האַקן האַלץ און אַרבעטן שווער פאר אַביסל עסן? האָט ער געטראַכט אַז אפשר וויל יענער נישט אַז ס'זאָל זיין 'נהמא דכיסופא',

דער מענטש
האט א בחירה
אויף וועלכן
אופן די שפע
זאל קומען
צו אים

געהאַקט האַלץ ביים שכן

אין ספר בינת ישראל (להרחיק רבי ישראל מגראדזיסק זי"ע)
נכד רבי אלימלך מגראדזיסק זי"ע וחתן רבי אשר השני מסטאלין זי"ע)
ווערט געברענגט אַז באַקאַנטער משל פון זיין זיידן, דער הייליגער רחשניער זי"ע: אַ מענטש איז געגאַנגען אין וועג, ער איז געווען שטאַרק אויסגעמוטשעט און הונגעריג, ביז ער איז אָנגעקומען צו אַ דאָרף וואו ער האָט געהערט אַז דאַרט וואוינט אַ גוטער מענטש וואָס איז אַ גרויסער מכניס אורח. אָבער אָנקומענדיג אַהין, איז ער בטעות אַריינגעגאַנגען אין שטוב פון אַ צווייטן מענטש, וואָס איז געווען אַ גאָר שלעכטער קמצן. ווען ער האָט געפרעגט אויב ער קען באַקומען אַביסל עסן, האָט יענער געזאָגט: "אויב דו וועסט האַקן האַלץ פאר מיר, וועסטו נאָכדעם באַקומען עסן".

דער אורח האָט זיך זייער געוואונדערט. ער האָט דאָך געהערט אַז דאָ וואוינט אַ גרויסער מכניס

אורחים האָבן נישט אויפגעהערט רעדן וועגן דאָס גוטסקייט און די הכנסת אורחים פונעם בעל הבית, אַז ער טיילט מיט אַזאַ עין יפה. אָבער דער איד האָט זיך אַביסל באַקלאָגט: "מען באַקומט טאַקע עסן, אָבער ס'איז נישט אַזוי געשמאַק אַז מ'דאַרף אַרבעטן אַזוי ביטער שווער דאָס צו באַקומען". ווען די אורחים האָבן געקוקט אויף אים מיט וואונדער, נישט פאַרשטייענדיג וואָס ער רעדט, האָט ער געפרעגט: "איר האָט נישט געדאַרפט זיך מוטשן צו האַקן האַלץ פאַר דעם מכניס אורח?"

הערשט יעצט האָבן די אַרומיגע געכאַפט וואָס דאָ האָט פאַסירט. זיי האָבן אים מסביר געווען: "דו ביזט אַריין אין אַ צווייטן שטוב; יענער האָט דיר סתם אויסגענוצט; ווען דו האסט געענדיגט אַרבעטן פאַר יענעם האָט ער דיר געשיקט צו דער הכנסת אורחים וואו מען באַקומט אַלעס גענצליך אומזינסט! דו דאַרפסט נישט האַקן קיין האַלץ צו קענען דאָ עסן! ס'איז געווען אן אומוויסנהייט פון דיין זייט. דו ביזט פשוט געגאַנגען צו דער אומריכטיגער אַדרעס."

אַ מאַמין בה' דאַרף זיך נישט פלאָגן

האָט דער הייליגער רוזשינער געזאָגט דעם נמשל: באמת גיט דער רבש"ע פאר יעדן מענטש אַלע זיינע באַדערפענישן אָן קיין שום פלאָג און מ'דאַרף זיך נישט מוטשן צו אַרבעטן שווער כדי דאָס צו באַקומען, אַזוי ווי מען בעט טאַקע אין אַסאַך תפלות אַז די פרנסה זאל אָנקומען 'בנחת ולא בצער'. דער סדר פון דער בריאה איז נישט אויסגעשטעלט אַז פרנסה זאל קומען מיט שווערע האַרעוואַניע. (דאָס וואָס עס שטייט 'אדם לעמל יולד' (איוב ה, ז) גייט אַרויף אויף די יגיעה וואָס מ'דאַרף אַרבעטן שווער צו טון עבודת ה' אויפ'ן ריכטיגן אופן, אָבער נישט אַז די עמל ויגיעה זאל זיין צו באַקומען פרנסה).

די פּראָבלעם ווערט נאָר, ווען דער מענטש האָט נישט דעם ריכטיגן בטחון און ער טראַכט אַז ער קען אַליין פאַרדינען געלט דורך 'כוחי ועוצם ידי'; דעמאָלט דאַרף ער זיך טאַקע פלאָגן מיט אַלע כוחות צו באַקומען זיינע באַדערפענישן. אָבער ווען ער איז זוכה צו עפענען די אויגן און זען אַז אַלעס קומט פונעם אויבערשטן, דעמאָלט דאַרף ער שוין נישט די גאַנצע פלאָג. די שווערע אַרבעט האָט נישט קיין שום שייכות מיט די פרנסה וואָס ער גייט באַקומען. ער איז פשוט אַריינגעגאַנגען אין אַן אַנדערן אַדרעס וואו ער האָט האַלץ, און ער רעדט זיך איין אַז דאָס איז די סיבה פאַרוואָס ער האָט באַקומען עסן. אָבער באמת האָט עס בכלל נישט קיין שייכות איינס מיט'ן צווייטן.

דער וועג צו פאַרטרייבן די פליגן

דער בינת ישראל ברענגט דאָרט וואָס עס שטייט אין מדרש (פרשת ויצא), אַז ווען יעקב אבינו האָט זיך געלייגט שלאָפן איז געווען "מלאכי אלקים עולים ויורדים בו" און נאָכדעם שטייט 'והנה ה' נצב עליו'. זאָגט דער מדרש: משל לבן מלכים שהיה ישן על גבי עריסה והיו זבובים שוכנים עליו - אַ משל צו אַ קינד פונעם קעניג וואָס איז געשלאָפן אין זיין וויגעלע, און עס האָבן זיך דאָרט געדרייט פליגן אַרום אים. ס'איז געווען אומבאַטעמ'ט. וכיון שבא מניקתו, שחתה עליו מניקתו וברחו מעליו. - אָבער ווען ס'איז אָנגעקומען די וואָס זייגט אן דאָס קינד, זענען אַלע פליגן אַנטלאָפן פון אים.

כך בתחילה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, כיון שנתגלה עליו הקב"ה, ברחו מעליו. אין אָנהויב זענען דאָרט געווען אַלע סאָרט מלאכים, מלאכי חבלה און מזיקים וועלכע האָבן זיך געדרייט אַרום יעקב אבינו. אָבער ווען ס'איז געווען והנה ה' נצב עליו, זענען אַלע שלעכטע פליגן אַוועקגעלאָפן און פאַרשוואונדן געוואָרן.

והנה ה' נצב עליו - די פליגן אַנטלויפן

דער 'בינת ישראל' איז מסביר פשט אין דעם מדרש: משל לבן מלכים שישן - דאָס מיינט ווען איינער שלאָפט און ער כאַפט נישט ווער ס'איז משגיח אויף אים און ווער ס'גיט אים זיין פרנסה. והיו זבובים שוכנים עליו - דאָס מיינט אַלע סאָרט פאַלשע דמיונות און לופטיגע רעיונות וואָס זענען מבבלל דעם מענטש: "טו אַזוי, טו אַזוי..." ס'דרייט זיך אים פייגעלעך אין קאָפּ אַז ער דאַרף בעטן יענעם און שאַפן פּראָטעקציע ביי אַ צווייטן. "אפשר וועט יענער מסכים זיין מיר צו געבן..." אַזוי פלאָגט ער זיך צו אַרבעטן אָן קיין תכלית. ער שטופט פון דאָ, ער פרובירט פון דאָרט, און ער טוט אַלע סאָרט תחבולות. צומאָל טוט ער אפילו 'מעשי ערמה וגניבה'; אַמאָל נארט ער אָפּ אַנדערע, אָדער ער טוט אַנדערע סאָרט זאַכן וואָס זענען נישט אויסגעהאַלטן.

דער 'בינת ישראל' מערקט אָן, אַז צומאָל וועט דער מענטש אפילו זען אַז ער באַקומט טאַקע פרנסה דורך די אַלע זאַכן, ווי חז"ל זאָגן (ב"ר יורא) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו - זה זבובים שבביתו. אַמאָל וועלן די פליגן משלים זיין מיט אים. ס'קען זיין אַז ס'וועט אים אפילו העלפן די אַלע פּראָטעקציעס און די אַלע פעולות וואָס ער טוט און דרייט.

אָבער כיון שנתגלה עליו הקב"ה, ברחו מעליו. - ווען ס'איז 'והנה ה' נצב עליו', ווען דער אויבערשטער באַלייכט די אויגן צו זען אַז נאר דער

כח ה' ברענגט אַלע השפעות, דעמאָלט אַנטלויפן אַלע פליגן! עס ווערן בטל אַלע פלאָגענישן וואָס מען אַרבעט שווער, ווייל ס'איז דאָ אַ קלאַרקייט אַז אַלעס קומט פונעם אויבערשטן.

זבת חלב ודבש - ס'רינט אָן קיין שום אַנשטרענגונג

דער 'בינת ישראל' לייגט צו אַ שיינע זאַך: ארץ ישראל ווערט אָנגערופן 'זבת חלב ודבש'. - די אָפטייטש פון 'זבת' איז, אַז עס רינט פון זיך אַליין, אָן קיין שום פלאָג. אַזוויי מ'זאָגט אויף איינעם: "עס רינט ביי אים געלט..." אַזאַ סאָרט השפעה וואו ס'רינט אויטאָמאָטיש זיסע און גוטע שפע, דאָס קען נאר זיין אין ארץ ישראל. ווייל דאָרט איז אַ פלאַץ וואָס 'עני ה' אלקיך בה' - ס'איז דאָ דאָרט אַ שטאַרקע קלאַרקייט אַז נאר דער אויבערשטער שיקט די שפע, דעריבער ווערט עס ממילא אַ 'זבת חלב ודבש'.

צוליב דעם זאָגן חז"ל 'עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות', ווייל לעתיד לבא וועט זיין 'מלאה הארץ דעה את ה', איבערפלאַ וועט זיין אַ גילוי אלוקות; איבערפלאַ וועט מען אָנערקענען אַז אַלע שפע קומט פונעם אויבערשטן, דעריבער וועט איבערפלאַ זיין 'זבת חלב ודבש'! ווייל אויף אַ פלאַץ וואו ס'איז דאָ אַ קלאַרקייט אין אמונה, גיסן זיך השפעות אָן קיין אַנשטרענגונג. וויפיל מער דער מענטש גלייבט אַז זיין שפע איז בכלל נישט געוואָנדן אין זיין השתדלות, אַזויפיל מער וועט די שפע טאַקע נישט זיין געבינדן צו זיינע פעולות. ס'וועט אים קומען גרינגערהייט אָן קיין איבעריגע פלאָג.

וואָס ס'איז באַשערט, וועט זיכער קומען

געוויס איז אויך דאָ אַ מושג פון 'מזל'. טייל מענטשן זענען געבוירן אין אַ מזל פון עניות, און אַנדערע זענען געבוירן אין אַ מזל פון עשירות. ס'איז דאָ אַזעלכע וואָס פאַר זיי איז נישט גוט אַז זיי זאָלן האָבן צופיל עשירות. ווען מ'זאָגט אַז מיט בטחון וועט זיין 'זבת חלב ודבש', מיינט דאָס נישט אַז ס'וועט קומען איבריגע שפע וואָס איז נישט גוט פאַר'ן מענטש. 'זבת חלב ודבש' מיינט אַז ס'וועט קומען גרינגערהייט, אויטאָמאָטיש, אָן קיין פלאָג. אַ מענטש דאַרף אַלעמאָל געדענקען אַז ער וועט סיי ווי באַקומען נאר וואָס ס'איז גוט פאַר אים. דער אויבערשטער וועט דיר נישט געבן עפעס וואָס ס'איז נישט גוט פאַר דיר. אָבער פאַרוואָס זאָלסטו דאַרפן שלעפן און קוועטשן? פאַרוואָס זאָלסטו דאַרפן שטיין דאָרט און זיך מוטשן צו מעלקן אַגאַנצן צייט? דו קענסט דאך באַקומען די זעלבע זאַך אויף אַן אופן פון 'רינען' - זבת חלב ודבש!

ועצת ה' היא תקום; מ'קען נישט באַקומען 'מער', מ'קען באַקומען 'גרינגער'

און ער פאַרדינט טאַקע דאָס געלט. ביז אַ שיינעם טאָג איז דער מענטש מחליט: "איך וועל אַרבעטן

אין הימל ווייסט מען אַז ער דאַרף האָבן פינגר טויזנט דאָלער אַ חודש צו שפייזן זיין פאַמיליע,

ס'וועט בלייבן ביי פינגר טויזנט...

לאַמיר נעמען אַ ביישפיל פון אַ מענטש וואָס

דו דארפסט נישט האקן קיין האלץ צו קענען דא עסן!

‘נקודים יהיה שכר’, זענען אלע שאף געבוירן נקודים, און ווען לבן האט געזאגט ‘עקודים יהיה שכר’ זענען אלע געבוירן עקודים... אזוי איז עס געגאנגען אהין און צוריק... יעקב אבינו איז געווארן א גרויסער עושר, און קיין שום מהלך וואס איינער וואלט געקענט פאראויסזאגן.

די סיבה דערצו איז ווי עס שטייט אין זוהר הק’ (פרשת וירא): **אז לויט ווי שטארק א מענטש איז דבוק אינעם אויבערשטן, אזויפיל וועט דער אויבערשטער פירן זיין השגחה מיט אים.** ווער ס’איז אלעמאל דבוק צום רבוש”ע, איז דער אויבערשטער אלעמאל משגיח אויף אים בלי הפסק. יעקב אבינו האט געהאט א שטארקער בטחון אין דער הבטחה פון דעם אויבערשטן. ער איז געווען רואיג אפילו ווען לבן האט אים אוועקגענומען די פרנסה. **ס’איז אים נישט געווען קיין שום חילוק אויב ער וועט באקומען זיין שפע דורך דעם וועג אדער דורך אן אנדערן וועג,** ווייל ער האט געוואוסט אז דער רבוש”ע גיט אים פרנסה און ס’איז בכלל נישט געוואנדן אין קיין השתדלות. דעריבער האט אים טאקע דער אויבערשטער געגעבן זיין פרנסה מיט א געוואלדיגן שפע אויף אזא וועג וואס קיינעם וואלט נישט איינפאלן.

א איד קען אנהויבן לעבן מיט דער אמונה אז “מיין פרנסה קומט נישט פון דער השתדלות, נאר דערווייל דארף איך דאס טון, ווייל זעט אויס אז דאס איז מיין תפקיד; אבער מעגליך וועט מיר השי”ת ווייזן אז אפשר האב איך אן אנדערן תפקיד.” וויפיל מער ער וועט דאס טראכטן, וועט ער זיך נישט דערשרעקן אויב זיין מקור הפרנסה וועט זיך ענדיגן אינמיטן א טאג, ער וועט פארשטיין אז דאס איז נאך א צינור, און ער וועט זען בחוש אז ווען עס ענדיגט זיך דא, קומט עס פון דאָרט, און ווען עס ענדיגט זיך פון דאָרט, וועט עס קומען פון א דריטן פלאץ.

זיין טאָג ווי ס’דארף צו זיין. און אויב ס’איז אים באַשערט צו דאַרפן אַרבעטן פאר פרנסה, זאָל עס זיין אויף אַ הייליגן און ערליכן אופן. **דער איד ווייסט אז זיין השתדלות איז אַ חלק פון זיין עבודת ה’!** די פרנסה באַקומט מען דורך אמונה, דורך תורה ותפלה, אָבער ער איז אויך מחויב על פי תורה צו טון זיין אַרבעט, ווייל דאָס איז זיין אחריות און תפקיד, און דאָס איז אויך עבודת ה’. דעריבער איז ער מתפלל אַז ער זאָל שטענדיג געדענקען דעם אמת, אַז אַלעס קומט פון השי”ת.

וויפיל מער דער מענטש וועט זיך מתבונן זיין אז זיין פרנסה איז נישט געוואנדן אין קיין שום אַרבעט אָדער השתדלות, און ס’מוז בכלל נישט קומען דוקא אויף דעם סאָרט אופן, **וועט זיין פרנסה טאָקע ווערן גרינגער און רואיגער!** ער וועט זען בחוש וויאָזוי די פרנסה קומט אָן צו אים לייכטער מיט אַסאך ווייניגער קאָמפליקאציעס.

דער סוד פון יעקב’ס עשירות

דער בינת ישראל זאָגט דאָרט, אַז יעקב אבינו האָט באַקומען זיין עשירות אויף גאָר אַן אינטערעסאַנטן מהלך וואָס האָט נישט געהאַט קיין שום נאַטירליכן הסבר. ווען לבן האָט געזאָגט

מער, איך וועל זיך פלאָגן, איך וועל פרוּבירן אַז ס’זאָל אַנקומען צו אַכט טויזנט דאָלער אַ חודש.” זאָגט אונז ר’ שלמה’קע זוועהילער זצ”ל אַז ער גייט זיכער נישט באַקומען מער ווי פינף טויזנט, ווייל ער דאַרף נישט מער ווי פינף, און קיינער קען נישט באַקומען מער וויפיל ער דאַרף האָבן! נאר וואָס דען? דער מענטש האָט אַ בחירה צי די פינף טויזנט דאָלער זאָלן אים אַנקומען גרינגערהייט, אָדער קען ער אַרבעטן און האָרעווען ביטער שווער, און ער וועט באַקומען די זעלבע פינף טויזנט דאָלער דורך אַ צווייטן וועג. ס’וועט זיך פשוט אָפּשטעלן איין קראַן און ער וועט עס באַקומען פון אַ קראַן וואָס איז אַסאך שווערער.

דו האסט פאַרמאכט דעם ערשטן קראַן...

מ’קען אַמאָל הערן מענטשן זאָגן: “זעסטו? ס’איז אַ נס אַז איך האָב געאַרבעט אזוי שווער, ווייל פונקט האָט זיך אָפּגעשטעלט מיין אַנדערע קוואַל וואו איך פלעג באַקומען כּך וכך... נאָך אַ מזל אַז ס’איז מיר איינגעפאַלן צו אַרבעטן אזוי ביטער שווער, ווייל ווען נישט וואָלט איך געבליבן אָן גאַרנישט.”

דער אמת איז אָבער, אַז דו וואָלט נישט געבליבן אָן גאַרנישט! דו האסט מיט דיין שווערע אַרבעט פשוט פאַרמאכט דעם גרינגערן קראַן. ווען מ’דאַרף אָנפילן אַ גלעזל וואָסער, און מ’הייבט אַן אַריינגיסן פון ביידע זייטן, וועט זיך עס איבערגיסן און אַלעס וועט נאָס און קאַליע ווערן... דעריבער האָט השי”ת אויסגעשטעלט אַז ס’וועט שטענדיג בלייבן די זעלבע באַלאַנסירטע שפע!

מער אמונה, ווייניגער טרחא

א איד וואָס האָט די ריכטיגע אמונה, איז אלעמאל מתפלל אַז דער אויבערשטער זאָל אים פירן אויפ’ן ריכטיגן וועג, אַז ער זאָל אויסנוצן

אור העינים

וראיתם אותו;

די מתנה וואָס מען באַקומט דורך שמירת עינים

יום ראשון פרשת שלח, י”ג סיון תשפ”ב

א

זוכה ורואה פני השכינה; דורך מצוות ציצית הייבט מען אן קוקן מיט אַן אמת’ן בליק

נוסח, אַז מ’איז זוכה צו ‘זען’ כביכול די פני השכינה: **רבן שמעון בן יוחאי אומר כל הזהיר בציצית זוכה ורואה פני שכינה.**

אין ספרי שטייט עס נאָכמער בפירוש: **רבי מאיר אומר, וראיתם ‘אותם’ לא נאמר.** לכאורה וואָלט געדאַרפט שטיין ‘אותם’, ווייל ציצית איז אַ לשון רבים. פאַרוואָס שטייט וראיתם ‘אותו’?

שטייט ‘את ה’ אלוֹקִיךָ תִּירָא וְאוֹתוֹ תַּעֲבֹד’. פונקט ווי דאָרט מיינט ‘אותו’ די שכינה הק’, אזוי אויך מיינט ‘וראיתם אותו’ אַז מ’וועט כביכול זוכה זיין צו מקבל פנים זיין די שכינה, מיט אַ געוואָלדיגע קרבת אלקים.

דער **טור** אין הלכות ציצית (סימן כד) ברענגט אַראָפּ די מִימְרָא פון רשב”י מיט אַביסל אַן אַנדערן

דער שכר פון ציצית - צו זען כביכול פני השכינה

אין מסכת מנחות (מג, ב) ברענגט די גמרא א מִימְרָא פון רבי שמעון בן יוחאי: **כל הזריז במצות ציצית, זוכה ומקבל פני השכינה.** די גמרא לערנט דאס ארויס פון די פסוקים. אין פרשת שלח שטייט ‘וראיתם אותו’, און אין פרשת ואתחנן

מצות ציצית לתקן הראיה בהפירש רש"י ציצית מלשון מציין מן החרקים, ועל ידי מצוה זו יכולין להביט ולהשיג נפלאות ה', ולכן בק"ש יש מצות תפילין וציצית, ואיתא בגמרא הקורא ק"ש בלא תפילין כמעיד עדות שקר בעצמו, וברענא מחמינא איתא דגם בלי ציצית כמעיד שקר, ע"ש בזוה"ק פרשה זו.

ותענון, דכתיב בעד' או ראה או ידע' שיש עדות בראיה או בידענה, כי העדות שבני ישראל מעידין אינו כפה בלבד, רק מה שכל איש ישראל יכול להשיג וקראות ולדעת אותו ויתברך כמו שכתוב אתה הראת לדעת, אכן על ידי מצוות אלו מוציאים מכת אל הפועל בחינת ראיה וידענה הנ"ל.

עס אַ נייע וועלט.

'ציצית' מיינט 'קוקן'

דער שפת אמת (שלח תרנ"ב) ברענגט וואָס רש"י זאָגט אַז דאָס וואָרט 'ציצית' איז אַ לשון פון הסתכלות, ווי עס שטייט אין פסוק 'מציין מן החרקים'. דער נאָמען אַליין פון מצוות ציצית מיינט 'קוקן'. זאָגט דער שפת אמת, ווייל דורך די מצוה קען מען זען און משיג זיין די נפלאות ה'. מען באַקומט די מתנה פון ראיה דורך די מצוה פון ציצית.

עס שטייט פון צדיקים אַז מ'איז נאָך מחויב צו לייגן ציצית אויף אַ בגד פון ד' כנפות, ווייל ד' איז מרמז אויף דעם ד' פון דעם וואָרט 'אחד'. דורך ציצית דערמאָנט מען זיך אַז דער רבובש"ע געפינט זיך אויף אַלע פיר זייטן. דאָס איז די נשמה פון דער מצוה, אַז מען באַקומט די מתנה פון ראיה. מ'קען זען אַלעס ריכטיג.

זען די וועלט מיט אַ געטליכן בליק

וואָס מיינט דער שחר פון זוכה ורואה פני שכינה? דער פשוטער טייטש דערפון איז, אַז עס זענען פאַרהאַן צוויי סאַרט וועגן וויאָזוי מ'קען אַנקוקן זאָכן אויף דער וועלט. מ'קען זען אַלעס מיט אַ חיצוניות'דיגן בליק: "ער איז געגאַנגען, יענער איז געקומען, אַ דריטער האָט געזאָגט". מ'זעט בנינים, ביימער מיט גראַז, און מ'קוקט מיט אַן אויבערפלעכליכן בליק אויף דער גאַנצער בריאה.

דאָן איז דאָ דער טיפערער בליק, וואָס אַ מענטש קען זוכה זיין צו זען דעם רבובש"ע אין אַלע זאָכן וואָס שפילן זיך אַפּ אויף דער וועלט. ער זעט בחוש וויאָזוי דער אויבערשטער איז מחיה און פירט אַלעס.

די מצוה פון ציצית איז אַ מצוה וואָס העלפט פאַר'ן מענטש צו קענען זען זאָכן מיט'ן ריכטיגן בליק. דאָס איז איינגעטליך דער גרעסטער שחר וואָס אַ מענטש קען נאר באַקומען! ביז יעצט האָסטו געזען זאָכן קרום, דו האסט אַנגעקוקט די וועלט אויף אַן אומריכטיגן אופן, אָבער דורך מקיים זיין מצוות ציצית וועסטו אָנהויבן זען זאָכן מיט אַן אמת'ן בליק, און דאָס וועט דיר באַגלייטן אַגאַנץ לעבן. 'ס'וועט דיר ליכטיג מאַכן! ווילאָנג מ'זעט זאָכן אויף אַן אומריכטיגן אופן בלאַנדזשעט מען. מען מאַכט טעותים. אָבער ווען מ'זעט ריכטיג, איז

דער שפת אמת ברענגט וואָס די גמרא זאָגט (ברכות יד, ב) אַז איינער וואָס ליינט קריאת שמע אָן קיין תפילין איז ער 'כמעיד עדות שקר בעצמו', און דער זוהר הק' לייגט צו (מובא במג"א או"ח סימן כד סק"ג) אַז אויך איינער וואָס ליינט קריאת שמע אָן קיין ציצית איז ער 'כמעיד שקר'. וואָס איז פשט דערפון? זייער פשוט: די מצוה פון ציצית העלפט דיר זען דעם 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד!' אויב דו טוסט דיין חלק, דו ביזט מקיים די מצוה פון ציצית און דו זאָגסט שמע ישראל, וועסטו שפעטער קענען זען וויאָזוי דער אויבערשטער פירט די וועלט. אָבער אויב דו זאָגסט שמע ישראל אָן קיין ציצית, וועסטו נישט מצליח זיין צו אמת'דיג דערהערן דעם 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', דו וועסט נישט זען דעם רבובש"ע. דו דאַרפסט אַנטון די ציצית אַז דאָס זאָל זיין אַ ריכטיגע עדות, צו קענען זען וואָס די פסוקים זאָגן.

העבר עיני מראות שוא; די סייעתא דשמיא וואָס מען באַקומט נאָך דער מלחמה

אויבערפלעכליכן בליק, און ער זעט אַלעס חיצוניות'דיג, וועט זאָגן: "איך פאַרשטיי נישט וואָס דו רעדסט, איך זע קלאָר ווי דער טאָג אַז השתדלות העלפט. איך זע קלאָר אַז מ'דאַרף גיין מיט כח - נאר אזוי קען מען מצליח זיין. מ'דאַרף שטופן און שטופן. דאָס ברענגט תוצאות..."

נעבן אים שטייט אַ צווייטער וואָס קוקט אויף דער וועלט מיט אַן אמת'ע בליק און ער זאָגט: "איך פאַרשטיי נישט וואָס דו רעדסט, איך זע קלאָר ווי דער טאָג אַז השתדלות העלפט גאָרנישט. אפילו ווען מען מעג טון השתדלות און אפילו ווען מ'דאַרף עס טון, איז דאָס בלויז צוליב פאַרשידענע הימלישע חשבונות, אָבער למעשה זע איך קלאָר אַז ס'העלפט נישט. איך קוק שוין לאַנגע יאָרן וויאָזוי זאָכן גייען. השתדלות איז ממש שטותים מיט הבלים! תפלה העלפט, תורה העלפט, גמילת חסד העלפט, ברכת המזון ברענגט שפע, כיבוד אב ואם ברענגט שפע. אָה, די זאָכן קען מען זען בחוש אַז ס'העלפט. אָבער אַלע אַנדערע השתדלות? מ'דרייט זיך און מ'דרייט זיך און עס פאַסירט גאָרנישט."

מיר האָבן דאָ אַ ויכוח צווישן צוויי מענטשן.

בליק וועט מען אַלעס זען פאַרקערט ווי דער אמת.

דוגמא לדבר: אין חובת הלבבות שטייט אַז השתדלות - אפילו ווען ס'איז מותר - טוט גאָרנישט אויף. אַ מענטש וואָס קוקט מיט אַן

אויב מ'וועט
קוקן אויף
זאכן מיט אַ
חיצוניות'דיגן
בליק וועט
מען אַלעס זען
פאַרקערט ווי
דער אמת

די לא תעשה פון מצות 'ציצית'

דאָס אַלעס איז אַ הקדמה וואָס עפנט אונז אַ נייע פענסטער צו דעם קומענדיגן פסוק: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם - למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי.

דאָס הייסט אזוי: די מצוה פון ציצית פאַרמאָגט צוויי חלקים: ס'איז דאָ דער חלק פון מצות עשה, וואָס דער מענטש זאל יאָ טון, און דעמאָלט וועט ער באַקומען אַ געוואַלדיגע שחר וואָס ווערט אָנגערופן 'ציצית' - צו זיין אַ רואה פני שכינה. און ס'איז דאָ דער חלק פון מצוות לא תעשה. אויב דו גייסט חלילה נכשל ווערן אין דעם 'ולא תתורו', וועסטו פאַרלירן דעם שחר, און דו וועסט נישט האָבן די סייעתא דשמיא צו זיין אַ 'זוכה ורואה פני השכינה'.

צוויי מענטשן, צוויי וועלטן...

די פרשה פון ציצית איז געבויעט מיט זייער אַ קלאָרן סדר. דער אויבערשטער זאָגט פאר משה רבינו: איך לייג אַריין אידישע קינדער אין אַ גשמיות'דיגע וועלט - וואָס אין דער וועלט, אויב מ'וועט קוקן אויף זאָכן מיט אַ חיצוניות'דיגן

איינער זאגט אז ער זעט בחוש ווי ס'העלפט יא, און איינער זאגט אז ער זעט בחוש ווי ס'העלפט נישט... וואָס איז דער חילוק צווישן זיי? דער חילוק איז, איינער האָט פאַרפאַטשקעט זיין כח הראיה, און ער זעט נישט ריכטיג. און דער אנדערער האָט אַכטונג געגעבן אויף זיין כח הראיה, האָט ער באַקומען דעם שכר וואָס ווערט אנגערופן 'מצוות ציצית'. ער האָט באַקומען די מתנה צו קענען זען און משיג זיין די נפלאות ה'. זיינע אויגן זענען אָפֿן.

ציצית דערמאָנט אַז מיר זענען עבדי ה'

ביי דער פרשה פון ציצית איז דאָ אַ הבטחה אַז אויב דער איד איז מקיים די מצוה בשלימות דעמאָלט וועט זיין 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי'. מצוות ציצית מיינט נישט בלויז אַרױפצולייגן די כנפות אויפֿן בגד. נאר ס'מיינט אויך אַז מ'זאל זיך מתבונן זיין אין דער כוונה פון דער מצוה, אַז מיר זענען עבדים פאַר'ן רבוש"ע, ווי דער אור החיים הק' זאָגט אַז ציצית איז אַ 'סימן עבדות' וואָס באַגלייט אונז שטענדיג, ווייל דער גוף פונעם מענטש שלעפט אים נאָכצוגיין זאָכן וואָס זענען זיס פאַר'ן גוף, און די איינציגע מיטל וואָס אַרבעט קעגן דעם איז ווען דער מענטש דערמאָנט זיך אַז ער איז אן עבד פאַר'ן רבוש"ע. דאָס העלפט אים געדענקען אַז ער זאָל נישט נאָכגיין די אַלע זאָכן וואָס זענען זיס פאַר'ן גוף.

חז"ל זאָגן (מנחות מג, ב) אַז תכלת איז דומה לים, ים לרקיע, ורקיע לכסא הכבוד. ציצית דערמאָנט פון דעם כסא הכבוד. ציצית העלפט אַז מ'זאל קוקן אויף דער וועלט מיט'ן ריכטיגן בליק. דאָס איז די נשמה פון מצוות ציצית. אַזוי שטייט אויך אין זוהר הק' אַז די תכלת פון ציצית איז 'דין' און די ווייסע פון די ציצית איז 'רחמים'. ווען אַ מענטש קוקט אויף די ציצית האָט ער אן עבודה זיך צו דערמאָנען אַז אויב מ'פירט זיך נישט ערליך, דעמאָלט איז דאָ אַ הנהגה פון דין; ס'הערט אויף קומען שפע, און ס'איז דאָ עונשים חלילה. אַבער אויב מען פירט זיך יאָ ריכטיג, שיקט דער אויבערשטער אַלע גוטע זאָכן, מיט שפע ברכה והצלחה.

דער שכר פון ציצית - וראיתם אותו וזכרתם

דאָס איז די מצוה פון ציצית, אַז דו זאָלסט אַרבעטן צו קוקן מיט א פנימיות'דיגן בליק אויף זאָכן. טו זיך אן אַ בגד פון ארבע כנפות; זיי זיך מתבונן אין די חושים און די קשרים וואָס זענען מרמז אויף די תרי"ג מצוות; זיי זיך מתבונן אַז דו ביזט אן עבד פאַר'ן רבוש"ע; און דערמאָן זיך אַז ס'איז דאָ אַ טיפערע בליק צו דער וועלט.

דער 'שכר מצוה' דערפון וועט זיין אַז דער רבוש"ע וועט דיר געבן אַ מתנה, אַז דו וועסט טאַקע קענען זען זאָכן ריכטיג! דו וועסט אָנהויבן קוקן מיט אַ פנימיות'דיגן בליק אויף דער וועלט. דער חיצוניות'דיגער בליק אויף זאָכן וועט זיין ביי דיר אויסגעלאָשן, ס'וועט אויטאָמאָטיש זיין פאר'מאוסט ביי דיר. דו וועסט עס אפילו נישט קענען מסביר זיין פאַרוואָס די זאָכן באַנעמען

דיר נישט, און פאַרוואָס די חיצוניות ברענגט דיר נישט קיין התרגשות. אַנשטאָט וועסטו אָנהויבן באַמערקן די זאָכן וואָס מ'דאַרף יאָ קענען זען. דו וועסט קענען פאַרשטיין אַ דעהער אין עבודת ה'. דו וועסט קענען אָפטיילן צווישן אמת און קשר, צווישן עיקר און טפל. דאָס איז אַ מתנה וואָס דער אויבערשטער גיט פון אויבן.

אויב דער מענטש טוט זינס, באַקומט ער פון הימל

דער תפארת שלמה (פרשת נשא) זאָגט, אַז אין יעדע מצוה זענען דאָ צוויי חלקים. ס'איז דאָ דער חלק החיוב וואָס ליגט אויפֿן מענטש, און נאָכדעם איז דאָ דער חלק וואָס דער אויבערשטער גיט צוריק פון אויבן.

למשל ביי מצוות ציצית, איז דאָ דער חלק וואָס דער מענטש דאַרף אַליין טון. סור מרע - צו אַכטונג געבן אויף זיינע אויגן. און עשה טוב - צו קוקן אויף וואָס ער דאַרף יאָ קוקן. שפעטער איז דאָ דער חלק וואָס דער אויבערשטער צאָלט צוריק. ס'קומט אַ ספעציעלע סייעתא דשמיא פון אויבן אַז ער הייבט אן זען נאָך זאָכן און נאָך השגות וואָס ער האָט נישט געהאַט ביז יעצט.

די זעלבע זאָך איז לגבי תורה. צוערשט איז דער מענטש זוכה צו קענען זיצן און לערנען, דאָס איז דער ערשטער חלק וואָס ער דאַרף טון, ווייל 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'. אויב ער טוט די זאָכן ריכטיג, דעמאָלט וועט אים דער אויבערשטער געבן אַז ער וועט פאַרשטיין נאָך אַסאך מער פון וויפיל ער האָט בכלל געטראַכט אַז ער קען פאַרשטיין. ער וועט באַקומען אַ השגה אויך אין אַנדערע חלקים פון תורה!

אַריינמאַרשירן ווייטער פונעם גרעניץ

משל למה הדבר דומה: ווען ס'איז דאָ אַ מלחמה צווישן צוויי לענדער, און איין מיליטער האָט מצליח געווען דורכצוברעכן דעם מויער פון דעם אַנדערן לאַנד, איז נאָכנישט גענוג אויב מען בלייבט יעצט שטיין ביים גרעניץ. נאר איינמאָל דער גרעניץ איז איינגענומען, קען מען אַריינמאַרשירן און איבערנעמען די אינעווייניגסטע שטחים! יעצט קען מען באַקומען די הייזער מיט די פאַרמעגנס וואָס געפינען זיך אינעווייניג. דער עיקר מלחמה איז טאַקע געווען אויפֿן גרעניץ,

ציצית העלפט
אז מ'זאל
קוקן אויף
דער וועלט
מיט'ן ריכטיגן
בליק

אַבער די ריכטיגע רוחים באַקומט מען הערשט נאָכ'ן אַריינגיין אינעווייניג.

דאָס זעלבע איז ביי דער מצוה פון ציצית. די עיקר מלחמה וואָס ליגט אויפֿן מענטש איז דער חלק פון 'קום ועשה' - אָנצוטון ציצית, און דער חלק פון 'שב ואל תעשה' - אָפצוהיטן דעם 'ולא תתור'. דאָס איז אַ ריזיגע מלחמה. אַבער נאָכדעם איז מען זוכה צו אַ געוואָלדיגע סייעתא דשמיא, נישט בלויז צו מצליח זיין אויף די צוויי אויבנדערמאָנטע זאָכן, נאר אויב דו גייסט אַרבעטן צו מאַכן גדרים וסייגים און דו גייסט מתפלל זיין צום אויבערשטן, וועט השי"ת דיר העלפן מיט אַ סייעתא דשמיא, אַז דו וועסט באַקומען דעם שכר פון מצוות ציצית: דו וועסט זען זאָכן מיט אַ פנימיות'דיגן איבערליכן בליק!

אַן קיין סייעתא דשמיא זעט מען קרום

דאָס איז אַ מורא'דיגע מתנה, ווייל ווען מענטשן זענען זאָכן אומריכטיג, טוען זיי אַלעס קרום. ווען זיי ווילן מחנך זיין די קינדער, מאַכן זיי קרומע החלטות. ווען זיי ווילן ענדיגן אַ שידוך, מאַכן זיי נאַרישע החלטות. ווען זיי ווילן נעמען אַ פרנסה, קוקן זיי אויף די נישט ריכטיגע זאָכן. אַלע ערליי החלטות אין לעבן זענען זיי אויף אַ קרומען וועג. מ'דאַרף דעריבער האָבן אַ סייעתא דשמיא אַז דער אויבערשטער זאל עפענען אונזערע אויגן. און דער אויבערשטער זאָגט אונז: דו זאָלסט טון דיין חלק השתדלות צו אַכטונג געבן אויף די אויגן, און איך וועל דיר העלפן זען זאָכן מיט'ן ריכטיגן בליק.

דוד המלך בעט זיך אין תהלים: העבר עיני מראות שוא. דאָס וואָרט 'שוא' מיינט אַ פוסטע, אויבערפלעכליכע, און נישט אמת'ע בליק. ער האָט מתפלל געווען אַז דער אויבערשטער זאָל אים העלפן נישט צו זען זאָכן קרום, ווייל אַן קיין סייעתא דשמיא זעט דער מענטש אומריכטיג.

מיר זענען קריטיש אָנגעוויזן אויף הילף

קיינער קען זיך נישט איינרעדן פאר איין סעקונדע אַז ער איז קלוג און ער איז דורכגעטראַכט, און ער קען זען יאָ זען די וועלט מיט אַ ריכטיגן בליק. ס'איז נישטאָ אַזא זאָך. איינער וואָס טראַכט אַזוי, דאַרף וואַרשיינליך אויך אַרבעטן אויף דעם חלק פון 'ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות', ווייל ער רעדט זיך איין אַז ער אַליין איז שטאַרקער פון דער גשמיות'דיגער ראייה וואָס איז דאָ אויף דער וועלט. אַבער אייגנטליך איז דער גשמיות'דיגער בליק פון דער וועלט זייער שרעקעדיג! ס'קוקט אויס גאָר אמת'דיג און מ'דאַרף האָבן אַ געוואָלדיגע סייעתא דשמיא אַז מ'זאָל מצליח זיין צו זען זאָכן מיט אַ רוחניות'דיגן בליק. דאָס גייט נישט פאַסירן אויטאָמאָטיש. זיכער נישט! אויב דוד המלך האָט געוויינט 'העבר עיני מראות שוא' ביזטו דען שטאַרקער פון אים?

איינער וואָס טראַכט: "איך בין ב"ה אַ בעל כשרון, איך קען זען זאָכן קלאָר און מאַכן גוטע

החלטות... איז נישט פארהאן קיין גרעסערער שקר דערפון. מיר זענען דאך אזוי אנגעוויזן אז דער אויבערשטער זאל אונז העלפן צו זען

אויפריכטיג. און דער רבש"ע זאגט: "אויב דו וועסט זיך שלאגן אויפן פראנט, אויב דו וועסט זיך קריגן צו מאכן גדרים וסייגים מיט תפלה, דעמאלט

וועל איך דיר העלפן בשכר זה, אז איך וועל דיר געבן דעם כח צו קענען קוקן אויף זאכן ריכטיג מיט א פנימיות'דיגן בליק."

תנה בני לבך לי ועיניך; דאָס גאַנצע אידישקייט איז אָנגעהאַנגען אויף די אויגן

פאַרוואָס איז דאָ אַזאַ מלחמה אויף שמירת עינים?

חז"ל זאָגן (גדרים כה, א): 'שקולה מצות ציצית כנגד כל מצוות התורה'. דאָס איז אַ כלליות'דיגע מצוה וואָס איז משפיע אַז דער מענטש זאָל קענען זען אַלע מצוות מיט'ן ריכטיגן בליק. אַצינד פאַרשטייט מען פאַרוואָס ס'איז דאָ אַזאַ גרויסע מלחמה אַרום דעם ענין.

ווען אַ מענטש האָט נישט קיין ברילן קען ער נישט זען זאָכן ריכטיג, ער זעט יעדע זאך אומקלאָר. אָבער ווען דער אויבערשטער העלפט אים און ער האָט סייעטא דשמיא, עפנט זיך זיינע אויגן און ער הייבט אן זען און פאַרשטיין זאכן אויפ'ן ריכטיגן אופן. דאָס האָט נישט נאר מיט איין ספעציפישן פרט, נאר ס'איז אַ כלליות'דיגע מתנה פאַר'ן גאַנצן לעבן. **אודאי פירט דער יצר הרע אַ מורא'דיגע מלחמה דערקעגן!** אָבער מען טאָר זיך נישט דערשרעקן פון דער מלחמה. אדרבה, **וויפיל שטאַרקער דער יצר הרע, אזויפיל שטאַרקער איז דער אויבערשטער גרייט צו העלפן** דעם איד וואָס פרובירט אריינצוארבעטן און צו מתפלל זיין. דער אויבערשטער וועט אים העלפן און וועט אים געבן סייעטא דשמיא, און דעמאלט וואָרטן פאַר אים מורא'דיגע אוצרות!

אַט די תפלה וואָס אַ מענטש דאָוונט, אַז דער אויבערשטער זאָל אים העלפן אַז ער זאָל קענען אַכטונג געבן אויף די אויגן, **דאָס איז נישט סתם אַ תפלה**, כאילו ער דאָוונט אויף אַסאך זאכן און ער דאָוונט אויף דעם 'אויך'. **מ'דאַרף פאַרשטיין אַז דאָס איז אַ תפלה כללית אויפ'ן גאַנצן רוחניות!** ווייל אין שמירת עינים איז אָנגעהאַנגען אַז מ'זאָל קענען ריכטיג דערהערן און זען אַלעס וואָס מען טוט. דער אור פון ציצית איז אַ געוואָלדיגע ליכטיגקייט, און ווען אַ מענטש גיט אַכטונג זיינע אויגן וועט אים דער אויבערשטער העלפן אַז ער זאָל זען ריכטיג אַלעס!

פירן אַ אידישע שטוב מיט'ן ריכטיגן בליק

דער חלק 'מצוות עשה' פון ציצית איז טאָקע געגעבן געוואָרן נאר פאַר אנשים, ווייל ס'איז אַ מצוות עשה שהזמן גרמא. לילה לאו זמן ציצית. אָבער דער חלק 'לא תעשה' פון מצוות ציצית, **דער חלק פון 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', איז אויך געגעבן געוואָרן פאַר נשים!** דאָס איז זייער שייכות מיט מצוות ציצית. דער אויבערשטער זאָגט אַז זיי דאַרפן זיך אויך אַכטונג געבן דערויף.

אינעם היינטיגן דור דאַרף מען דאָך האָבן אַ געוואָלדיגע סייעטא דשמיא צו קענען מגדל זיין ערליכע קינדער, און צו קענען פירן אַ אידישע שטוב. אויב מ'האָט אַ חיצוניות'דיגע בליק אויף זאכן און מ'ווערט נשפע דערפון, איז דאָ אַן 'עין רואה ולב חומד'. **דעמאלט קען מען נישט זען גאָרנישט ריכטיג.** מ'זעט זאכן קרום, מ'האָט נישט די ליכטיגקייט צו קענען פאַרשטיין זאכן מיט אַן אמת'ן בליק.

זיך שלאָגן אויף ביידע פראָנטן

ווי געזאָגט, זענען פאַרהאן צוויי חלקים ביי דער מצוה פון 'ציצית'. ס'איז דאָ דער חלק פון 'ולא תתורו' - דאָס איז די דרויסנדיגע מלחמה פון מכשולות און איסורים, וואָס **דאָרט פירט די סטרא אחרא דער עיקר מלחמה.** ווען דער יצר הרע קריגט זיך מיט אַ מענטש זוכט ער נישט בלויז אַז דער מענטש זאָל נישט קענען אַריינגיין טיפער אין דער קדושה, נאָר ער וויל אַז דער מענטש זאל נאָך פאַלן אויף צוריק הונדערט טרעפּ, ער וויל אים אַראָפּוואָרפן אַלע טרעפּ אַז ער זאָל זיך צעבלוטליגן און ווערן אַ בעל מום חלילה.

אָבער ס'איז דאָ נאָך אַ חלק; דער חלק פון 'וראיתם אותו וזכרתם' - ווען דער איד איז לוחם נישט בלויז אַז ער זאָל נישט נכשל ווערן, **נאר ער קריגט זיך צו קענען אַריינגיין אין דער קדושה.** ער וויל קענען משיג זיין און שפירן אַז ס'איז דאָ אַ רבש"ע. **דאָס באַלאַנגט פאַר נשים פונקט ווי פאַר אנשים.** ווען אַ איד אַרבעט צו זען דעם רבש"ע סיי מיט דעם חלק פון 'ולא תתורו' און סיי מיט

דעם חלק פון 'זען דעם אמת פון תורה', וועט **אים דער אויבערשטער עפענען די אויגן.** אויב ער וועט מער אריינארבעטן אין דער מצוה פון ציצית, סיי מיט'ן חלק פון 'קום ועשה', און סיי מיט'ן חלק פון 'שב ואל תעשה', וועט אים דער אויבערשטער געבן אַ מתנה אַז ער וועט האָבן אַ ריכטיגע הסתכלות אויף זאכן.

אַלעמאַל מתפלל זיין אויף שמירת עינים

דעריבער איז טאָקע אַלעמאַל געווען רגיל על לשונם פון ערליכע אידן אַז **מען דאַרף שטענדיג דאָווענען אויף שמירת עינים.** ווייל אין אָפּגעהיטענע אויגן ליגט דאָך די גאַנצע הצלחה פונעם מענטש און **מ'קען נישט דורכלאָזן אַ טאָג אָדער אַ תפלה וואָס מ'דאָוונט נישט דערויף.**

עס האָט דערציילט אַז פון הגה"ח רבי בנימין זאב חשין זצ"ל (מחשובי משפיעי ברסלב בדור הקודם) אַז ער האָט אַמאָל באַמערקט אינמיטן די נאַכט וואו זיין טאַטע שעפּשעט עפעס אין זיין שלאָף. ווען ער האָט זיך צוגעבויגן האָט ער געהערט ווי ר' וועלוול חזר'ט איבער דעם פסוק **"העבר עיני מראות שוא..."** ער איז געווען אזוי שטאַרק צוגעוואוינט צו בעטן די תפלה, אַז אפילו אינמיטן שלאָף איז עס אַרויסגעקומען פון אים אומוויסנדיג... ווען מ'פאַרשטייט די חשיבות דערפון, דערהערט מען ווי שטאַרק מ'דאַרף אריינארבעטן אין דעם ענין, ווייל דאָס העלפט פאַר'ן מענטש אין אַלע זיינע וועגן.

אַלעס איז געוואָנדן אין די אויגן

מ'דאַרף דאָס גוט געדענקען: אויב חז"ל זאָגן אַז די מצוה איז אַ כלליות'דיגע מצוה, און אויב די תורה זאָגט אַז דורך די מצוה קומט מען אַן צו 'זכרתם את כל מצוות ה', באַדייט דאָס אַז **די גאַנצע הצלחה פונעם מענטש איז געוואָנדן אין דער מצוה פון ולא תתורו!**

אויב אַ מענטש ווייסט אַז דער מצב מיט זיין שמירת עינים טויג נישט, קען ער זיך נישט באַרואיגן: "ברוך ה' אַז איך האָב אַ קביעות עתים לתורה, איך טו מצוות, איך טייל אַסאך צדקה, איך בין עוסק אין חסד... מיין שמירת עינים מעג טאָקע זיין בעסער, אָבער למעשה טו איך אַנדערע גוטע זאכן..." **דאָס אַרבעט נישט אזוי!** ווייל ווילאנג די אויגן זענען נישט מסודר, איז פשט דערפון אַז דער מענטש שטייט פון אינדרויסן. אפילו ווען ער טוט מצוות מעשיות, איז דאָס פון אינדרויסן. זיין קרבת אלקים דאַרף אַ גרויסע ישועה. זיין 'והאר עינינו' דאַרף אַ ישועה.

טאָקע
וויבאלד ס'איז
אזא גרויסע
מלחמה,
העלפט דער
אויבערשטער
זייער שטאַרק
פאַר אַ מענטש
וואָס איז לוחם

תפלה אויף רוחניות העלפט!

יעצט זאל מען נישט זאגן צוליב דעם: "האסט מיר אינגאנצן צעבראכן... אויב אזוי בין איך גארנישט ווערד. איך פארמאך דעם שיעור"... ניין, יעצט וויסטו מיט וואָס פאַראַ סאַרט צוגאַנג דו דאַרפסט דאווענען דערויף. יעצט פאַרשטייטו מיט וואָספאַראַ צעבראָכן האַרץ דו זאָלסט דאווענען אויף שמירת עינים. און דער אויבערשטער גייט אויסהערן דינע תפלות! אַ איד וואָס דאוונט אויף רוחניות מיט אן ערנסטקייט, וועט דער אויבערשטער הערן זיינע תפלות. נאָכדעם וועסטו זען ווי עס עפנט זיך פאר דיר

נייע וועלטן. דו וועסט נישט אויפהערן דאַנקן אויף דעם נס אַז דו ביזט נישט געבליבן חיצוניות'דיג. ווייל מ'קען חלילה בלייבן אַגאַנץ לעבן אינדרויסן אויב מ'איז נישט לוחם דערויף מיט אַ שטאַרקייט. צומאָל איז דער יצר הרע אפילו מסכים: "דו לערן ווייטער מיט התמדה... טו ווייטער מצוות... אבי לגבי דעם ענין זאָלסטו בלייבן מיט מיר. שטיימער גוט... איך וועל זיך נישט קריגן מיט דיר אויף אַנדערע זאַכן. איך וועל דיר זאָגן".

אַזוי שטייט אין ירושלמי (ברכות פ"א ה"ה): **תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה - אמר הקב"ה,**

אי יתבת לי לבך ועיניך, אנא ידע דאת לי. דער רבוש"ע זאָגט אויב דו גיסט מיר דינע אויגן מיט דיין האַרץ ווייס איך אַז דו ביזט מיינס. **ומכלל הן אתה שומע לאו.** ס'איז אַ גרויסע מלחמה. ס'איז גאָר אַ גרויסע מלחמה! אָבער מ'זאָל וויסן אַז **טאַקע וויבאַלד ס'איז אַזאַ גרויסע מלחמה, העלפט דער אויבערשטער זייער שטאַרק פאר אַ מענטש וואָס איז לוחם.** ס'איז אַ מלחמה וואָס איז אויף די עיקרי הדת, און ווען אַ מענטש קריגט זיך שטאַרק, ווייזט אים דער אויבערשטער זייער גרויסע זאַכן. דאָס איז די סגולה פון מצוות ציצית אַז השי"ת ווייזט דיר אַז ער עפניט זיך דאָ.

גמילה מחשבה

פרייליכע מוזיק אין דער קאַר...

טעלעפאָן געקלינגען. זיין באַלעבאַס איז געווען אויף דער ליניע און ער זאָגט אים: "איך האָב געטראַכט דיר פאַרצושלאָגן, אפשר ווילסטו נעמען אַ העכערע פּאַזיציע אין דער ביזנעס, צו ווערן אַ מענעזשער פון אַ גאַנצע אָפּטיילונג? דו וועסט האָבן מער מענטשן אונטער דיר, און דאָס באַדייט אַז דיין געהאַלט וועט זיין דריי מאָל אַזויפיל..."

דער יונגערמאַן איז געוואָרן אויסער זיך פון התרגשות, זעענדיג אַזאַ אָפענע האַרץ פנים פון הימל אויף זיין שמירת עינים, און דער באַלעבאַס זאָגט אים ווייטער: "איך וועל דיר זאָגן דעם אמת, פונקט פינף מינוט צוריק איז מיר איינגעפאלן דער געדאַנק אַז איך זאָל דיר העכערן די פּאַזיציע... האָב איך געטראַכט אַז איך וואָרט נישט, איך טו גלייך למעשה, איך רוף דיר אן פרעגן, ווילסטו עס אָננעמען?"

דער הויפט לימוד פון דער מעשה איז נישט, אַז ווען מ'גיסט אַכטונג אויף די אויגן באַקומט מען שפע. דאָס איז דאָך אַ דבר פשוט! איינער וואָס היט זיך אָפּ פון עבירות, שיקט אים דער אויבערשטער וואָס ער דאָרף, אַזוי אַרבעט דער סדר פון שפע.

דער עיקר לימוד פון דער מעשה איז, אַז דער איד האָט זוכה געווען דורך מצוות ציצית, אַז ער האָט אָפּן געזען דעם רבוש"ע! מ'קען דאָס זען בחוש אפילו היינטיגע צייטן. ס'איז דאָ אַזויפיל מעשיות פון מענטשן וואָס האָבן זיך געמאַכט אַ גרד וסייג וואָס איז נישט געווען גרינג, אָבער נאָכדעם באַקומען זיי אַ ספּעציעלע מתנה אַז דער אויבערשטער באַווייזט זיך צו זיי. ווי דער שפת אמת זאָגט, אַז דאָס איז די מתנה פון ציצית - דער רבוש"ע באַווייזט זיך פאַר'ן מענטש!

עס איז דאָ דער באַקאַנטער גליון 'טהור עינים', וואָס איז אַ ברכה צו מאַכן... אַ גליון צו העלפן אידישע קינדער זיך שטאַרקן אין שמירת עינים. עס ווערט דאָרט געברענגט אַ מעשה, איבערגעגעבן פערזענליך דורך דעם בעל העובדא.

אַ יונגערמאַן פאַרציילט, אַז איינמאָל זיצנדיג אין זיין קאַר, איז ער דורכגעפאַרן אַ גוי'אישע גאס וואו ס'איז דאָ שטאַרקע נסיונות אין שמירת עינים, און ער האָט שווער געאַרבעט נישט דורכצופאַלן. ב"ה אַז ער איז טאַקע דורכגעגאַנגען דאָס פלאַץ אָן קיין מכשולות. דאָן האָט דער יונגערמאַן זיך דערמאַנט וואָס דער הייליגער בית אהרן האָט געזאָגט, אַז ווען אַ איד גייט דורך די גאס און ער איז נישט נכשל געוואָרן, דאָרף ער אַרויסנעמען אַ פידל און שפילן 'ארוימק'... ארוממך ה' כי דיליתנו! אַ איד דאָרף זיין אַזוי בשמחה אַז ער האָט זיך געשטאַרקט אויף אַ נסיון אין גאס, אַז אַהיימקומענדיג דאָרף ער פשוט זינגען און דאַנקן מיט אַ מורא'דיגע הודאה להשי"ת.

דער יונגערמאַן האָט אַריינגעטראַכט אַז ב"ה ער איז דורכגעגאַנגען דעם פייער און ער איז נישט נכשל געוואָרן. פונקט האָט געשפילט אין זיין קאַר מוזיק מיט ניגונים פון הודאה, ווי 'כי לך טוב להודות' א.ד.ג. האָט ער זיך צעפלאַקערט און ער האָט אָנגעהויבן מיטזינגען אויפ'ן קול. ער דרוקט זיך אויס: "די גאַנצע קאַר האָט מיטגעאַרבעט..." ער איז געווען אין אַ דביקות מיט'ן אויבערשטן, ער האָט געדאַנקט און געלויבט: "רבוש"ע, דו האסט מיר געהאַלפן! איך בין דורכגעגאַנגען אַזאַ פלאַץ און כ'בין נישט נכשל געוואָרן!" - אַזוי האָט ער פאר פינף מינוט געזינגען און געדאַנקט.

ווען דער ניגון האָט זיך געענדיגט און די קאַר איז שטיל געוואָרן, האָט זיין

קול הביניני

718.686.8300 ☎ **ארה"ב**

072.257.7726 ☎ **א"י**

0333.070.6585 ☎ **בריטניה**

0480.20.16.18 ☎ **בלגיה**

קעבר הניגון בכביע"ע אשדוד - info@machonhavineini.com

פטרון הפצה

נתנדב לעילוי נשמות
האשה החשובה
מרת אלטע אסתר יכט בת ר' זאב ע"ה
נלב"ע כ"ג סיון
תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

פטרון החודש

נתנדב על ידי
מו"ה החפץ בעילום שם הי"ו
לעילוי נשמות
הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע
לזכות ברכה והצלחה בכל הענינים

ביהמ"ד סאטמאר 26 לאקווער 42
ביהמ"ד וויזשניץ 25 לאקווער 25
ביהמ"ד בראש-השנה 33 לאקווער 33
ביהמ"ד בית ויתומות ליד הביהמ"ד
ביהמ"ד חברה ש"ס ביהמ"ד

לאנדאן:

ביהמ"ד אהל פנים משה
ביהמ"ד בית אלתר ביהמ"ד בני צדק
ביהמ"ד בית טוב
ביהמ"ד בית רחוב
ביהמ"ד שמח

קריית יואל:

ביהמ"ד וואל פנים
ביהמ"ד לאקווער 40 פישע
ביהמ"ד סאטמאר 18
ביהמ"ד סטאין
ביהמ"ד ראשיש
ביהמ"ד תורת יוסף
ביהמ"ד סאטמאר
ביהמ"ד ילדותק

מאנסי:

ביהמ"ד סאטמאר בנין בראש-השנה 58
ביהמ"ד בראש-השנה-לאקווער 58
ביהמ"ד וויזשניץ-שמש שטיבער
ביהמ"ד קראלי-שמש שטיבער

וויליאמסבורג:

ביהמ"ד סאטמאר 53 לאקווער 62
ביהמ"ד קראטס לאקווער 66
ביהמ"ד ראחמיסטיין-לד הקוה
ביהמ"ד טאטש-לד הקוה
The Winery 18 Ave

בארא פארק:

ניתן להשיג הגליון במקומות הבאים: